

เอกสารวิชาการส่วนบุคคล

(Individual Study)

ระบอบประชาธิปไตยไทยกับพรรคการเมือง

จัดทำโดย นายจรด จุลสิกขี

รหัส 580305

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการอบรม

หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 3

วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

บทคัดย่อ

ในอดีตการเมืองการปกครองของไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบต่างๆ เป็นไปตามยุคตามสมัยที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับสถานการณ์และสภาพการณ์ในแต่ละยุคแต่ละสมัยที่แตกต่างกัน เพื่อให้ประชากรอยู่ได้อย่างร่มเย็นเป็นสุข มีความสมัครสมานสามัคคีกลมเกลียวกัน อยู่ในขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมที่ดีงามเช่นเดียวกับนานาประเทศ ต่อมาเมื่อประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕ แต่ระบอบประชาธิปไตยของไทยกลับล้มลุกครุกคราน เพราะประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยประการหนึ่ง และด้วยอุปนิสัยของคนไทยที่ทำอะไรโดยไม่คำนึงถึงกฎหมาย ขัดถือในระบอบอุปถัมภ์เป็นเรื่องสำคัญอีกประการหนึ่ง จึงเป็นมูลเหตุหนึ่งให้ถูกรัฐประหารจากผู้แสวงหาอำนาจหรือถูกรัฐประหารจากผู้ที่ไม่ต้องการให้บ้านเมืองเกิดการจลาจลเป็นสงครามกลางเมืองในประเทศมาตลอด ประกอบกับแนวความคิดที่ว่า ระบอบประชาธิปไตยของไทยจะมั่นคงจะต้องมีพรรคการเมืองที่มั่นคง สมาชิกผู้แทนราษฎรที่เป็นตัวแทนของประชาชนมีกฎบังคับให้ต้องสังกัดหรือเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจึงมีคุณสมบัติที่จะเป็นตัวแทนของประชาชนได้ แต่แนวความคิดนี้กลับไม่ใช่ทางออกและเป็นการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงของไทย เพราะผลที่ตามมากลับทำให้คนไทยมีความแตกแยก ขัดแย้ง และแบ่งพรรคแบ่งพวกในสังคม จึงทำให้การพัฒนาประเทศต้องหยุดชะงักทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ซึ่งปัญหาของประเทศไทยเหล่านี้เกิดจากระบอบประชาธิปไตยไทยกับพรรคการเมือง นั่นเอง

บทนำ

คำว่า “ประชาธิปไตย” มาจากภาษาอังกฤษว่า “Democracy” ซึ่งมีรากศัพท์มาจากภาษากรีกสองคำผสมกัน คือคำว่า “Demos” แปลว่า “ประชาชน” ผสมกับคำว่า “Kratos” แปลว่า “อำนาจ” เมื่อสองคำรวมกันมีความหมายว่า “อำนาจของประชาชน” หรือ “ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจ” สำหรับภาษาไทยก็มาจากคำสองคำคือคำว่า “ประชา” ซึ่งหมายถึง “ประชาชน” รวมกับคำว่า “ธิปไตย” ซึ่งหมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครองรัฐ เมื่อรวมกันเป็น ประชาธิปไตย ซึ่งหมายถึง การปกครองรัฐหรือประเทศที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชนหรือมาจากประชาชน ส่วนประชาธิปไตยตามทัศนะของพระพุทธศาสนา หมายถึง การปกครองที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์สุขของประชาชนเป็นใหญ่ (ปชาสุขัง มหุตมมัง)

จากความหมายดังกล่าวการปกครองระบอบประชาธิปไตย(Democracy)เป็นการปกครองในรูปแบบ

หนึ่ง ซึ่งอำนาจอธิปไตยมาจากประชาชน และสามารถตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจได้ โดยแบ่งแยกอำนาจออกเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ นอกจากนี้ยังมีองค์กรอิสระ องค์กรประชาชน ที่สามารถถ่วงดุลฝ่ายบริหาร และต่างฝ่ายต่างตรวจสอบซึ่งกันและกัน เมื่อมีการผสมผสานกันกับหลักนิติธรรม (Rule of Law) การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงมีพื้นฐานอยู่บนหลักการสำคัญ คือ

๑.หลักอำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของโดยใช้อำนาจที่มีตามกระบวนการเลือกตั้งอย่างอิสระและทั่วถึงในการให้ได้มาซึ่งตัวผู้ปกครองและผู้แทนของตน รวมทั้งประชาชนมีอำนาจในการคัดค้านและถอดถอนผู้ปกครองและผู้แทนที่ประชาชนเห็นว่าไม่ได้บริหารประเทศไปในทางที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

๒.หลักเสรีภาพ ประชาชนทุกคนมีความสามารถในการกระทำหรืองดเว้นการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่บุคคลนั้นต้องการ ตราบเท่าที่การกระทำของเขานั้น ไม่ได้ละเมิดสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น หรือละเมิดต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประเทศชาติ ซึ่งกล่าวง่ายก็คือไม่ละเมิดต่อกฎหมายนั่นเอง

๓.หลักความเสมอภาค การเปิดให้ประชาชนทุกคนสามารถเข้าถึงทรัพยากรและคุณค่าต่างๆของสังคมที่มีอยู่จำกัดอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่ถูกกีดกันด้วยสาเหตุแห่งความแตกต่างทางชั้นวรรณะ ทางสังคม ชาติพันธุ์ วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือด้วยสาเหตุอื่น

๔. หลักการปกครองโดยกฎหมายหรือหลักนิติธรรม การให้ความคุ้มครองสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทั้งในเรื่องสิทธิเสรีภาพในทรัพย์สิน การปฏิบัติหรือแสดงออก การดำรงชีพ และสิทธิอื่นๆอย่างเสมอหน้ากัน โดยผู้ปกครองไม่สามารถใช้อำนาจใดๆละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้ และไม่สามารถใช้อิทธิพลอยู่เหนือกฎหมาย หรือเหนือกว่าประชาชนคนอื่นๆได้

๕. หลักการเสียงข้างมากควบคุมไปกับการเคารพในสิทธิของเสียงข้างน้อย การตัดสินใจใดๆที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนหมู่มาก ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งผู้แทนของประชาชนเข้าสู่ระบบการเมือง การตัดสินใจของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร หรือฝ่ายตุลาการ ย่อมต้องถือเอาเสียงข้างมากในเรื่องนั้นๆเป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจทางเลือก โดยถือว่าเสียงข้างมากเป็นตัวแทนที่สะท้อนความต้องการหรือข้อเรียกร้องของประชาชนหมู่มาก หลักการนี้ต้องใช้ควบคู่กับการเคารพและคุ้มครองสิทธิเสียงข้างน้อยด้วย เพื่อเป็นหลักประกันว่า ฝ่ายเสียงข้างมากจะไม่ใช้วิธีการพวกมากแล้วนำไปสู่การแสวงหาประโยชน์เฉพาะในส่วนของตน แต่ต้องกระทำการเพื่อประโยชน์ของประชาชนทั้งหมด เพื่อสร้างสังคมที่ประชาชนเสียงข้างน้อยสามารถอยู่ร่วมอย่างสันติสุข โดยไม่มีการเอารัดเอาเปรียบและสร้างความขัดแย้ง

ดังนั้น ระบอบประชาธิปไตยนอกจากจะเป็นระบอบการเมืองแล้ว ยังเป็นระบอบทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมด้วย จึงไม่ได้ขึ้นอยู่กับรัฐธรรมนูญ กฎหมาย การเลือกตั้ง หรือการต่อรองทางการเมืองเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับสมาชิกของสังคมหรือประชากรของชาตินั้นๆที่จะต้องช่วยกันสร้างจิตสำนึก สร้างค่านิยม วิถีชีวิต ที่เป็นประชาธิปไตย มาตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน เพื่อจะนำไปสู่การปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม*

เมื่ออำนาจธิปไตยเป็นของปวงชน แต่ประชาชนมีจำนวนมากจึงไม่อาจใช้สิทธิโดยตรง ไม่ว่าจะด้วยการบริหารหรือในทางรัฐสภาได้ ประชาชนจึงจำเป็นต้องเลือกผู้แทนของตนเข้าไปเป็นตัวแทนในกิจการดังกล่าว ต่อมากลุ่มผู้แทนของประชาชนที่มีอุดมการณ์เดียวกัน มีความคิดเห็นทางการเมืองและเศรษฐกิจที่คล้ายคลึงกันได้รวมตัวกันเป็นฝ่ายสู่การจัดการร่วมกัน เพื่อมุ่งหวังในการเป็นกลุ่มผู้นำของรัฐหรือรัฐบาล โดยนำเอาความคิดทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ของกลุ่มตนมาบริหารประเทศ ซึ่งการรวมตัวของกลุ่มผู้แทนของประชาชนในรูปแบบนี้มีมาก่อนแล้วในสมัยกรีกโรมันที่มีการปกครองที่เรียกว่า “รัฐแห่งนคร” (City State) และได้วิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงศตวรรษที่ ๑๘ ได้มีกลุ่มผู้นำในรัฐสภาอังกฤษและเรียกชื่อว่าเป็น “พรรค” (parties) ซึ่งมีความหมายกว้างกว่าคำว่า “ฝ่าย” (parts) สำหรับพรรคการเมืองในรูปแบบปัจจุบันเกิดขึ้นครั้งแรกในปี ค.ศ.๑๘๐๐ ในการเลือกตั้งประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกา โดยฝ่ายรับบัลลังก์แบบเจฟเฟอร์สัน(Jeffersonian Republicans) ซึ่งต่อมาคือพรรคเดโมแครท ที่ได้รับชัยชนะเหนือฝ่ายเฟเดอรัลลิสต์(Federalists) ซึ่งต่อมาคือพรรครีพับลิกัน นั่นเอง

บทบาทและหน้าที่ของพรรคการเมือง

พรรคการเมืองมีหน้าที่และบทบาทสำคัญในกระบวนการทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในรูปแบบปัจจุบันเป็นอย่างมาก หากพรรคการเมืองใดทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศนั้นก็จะเป็นรูปสุภาพตามที่ต้องการ แต่หากพรรคการเมืองไม่ทำหน้าที่ของพรรคการเมืองที่ดีอาศัยแต่เสียงข้างมากเพียงอย่างเดียว ประเทศนั้นก็จะมีแต่ความวุ่นวาย สังคมจะไม่สงบสุข โดยทั่วไปพรรคการเมืองมีหน้าที่และบทบาทที่สำคัญได้แก่

๑. การให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชน พรรคการเมืองต้องการดุนให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยที่ถูกต้องและสนใจในปัญหาของบ้านเมืองมากขึ้น รวมทั้งตระหนักถึงบทบาทของตนเพื่อเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

*วิทยากร เชียงกุล, รศ. หลักการของระบอบประชาธิปไตย

๒. เป็นช่องทางให้ประชาชนได้แสดงออกในทางการเมืองของประชาชน

๓. เป็นตัวกลางในการเชื่อมประสานระหว่างประชาชน กลุ่มประชาชน หรือกลุ่มประโยชน์ต่างๆ ให้เกิดความเข้าใจและประสานการทำงานในสังคมร่วมกัน ตลอดจนปลูกเร้าให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวทางการเมือง และเป็นช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง

๔. กำหนดนโยบายหลักสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเพื่อไปใช้ในการบริหารและปกครองประเทศ

๕. กระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ โดยการเสนอตัวผู้มีชื่อเสียงเข้าสมัครรับเลือกตั้ง การตั้งสาขาพรรค หรือชมรมต่างๆ เพื่อสร้างความสนใจในทางการเมือง

๖. การสร้างผู้นำทางการเมือง โดยการคัดเลือกหรือสรรหาบุคลากรทางการเมืองมาเป็นผู้นำด้านต่างๆ เพื่อเป็นการสืบทอดเจตนารมณ์ ภารกิจ อุดมการณ์ หน้าที่และบทบาทของพรรคการเมืองที่มีต่อการเลือกตั้งหรือการดำรงอยู่ของพรรคการเมืองในอนาคต

๗. ทำหน้าที่เป็นรัฐบาลเมื่อมีเสียงข้างมาก และทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านหรือถ่วงดุลย์อำนาจของรัฐบาลเมื่อได้รับเสียงข้างน้อย

๘. ถ้ายังไม่มีโอกาสในการบริหารประเทศ พรรคการเมืองจะทำหน้าที่แทนประชาชนในการเรียกร้องหรือกดดันให้รัฐบาลสนองตอบในแนวทางที่เห็นว่าเหมาะสม

จึงเห็นได้ว่า พรรคการเมืองเข้ามามีหน้าที่และบทบาทสำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบปัจจุบันเป็นอย่างมาก

การวิวัฒนาการระบอบประชาธิปไตยและพรรคการเมืองของไทย

การวิวัฒนาการทางการเมืองการปกครองของประเทศไทยก็มีลักษณะเช่นเดียวกับนานาประเทศ โดยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งใหญ่เด่นชัดในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ ของราชวงศ์จักรี แห่งสยามประเทศ ซึ่งพระองค์ได้เสด็จขึ้นครองราชย์เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๑๑ หลังจากที่ ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ได้มีการโปรดเกล้าฯ ประกาศตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน(Council of State) และสภาที่ปรึกษาในพระองค์(Privy Council) ต่อมาในปี พ.ศ.๒๔๓๑ ทรงดำเนินการปฏิรูประบบการบริหารราชการส่วนกลางให้เป็นระบบมากขึ้น โดยทรงประกาศตั้งกระทรวงขึ้นอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พ.ศ.๒๔๓๕ แบ่งออกเป็น ๑๒ กระทรวง และโปรดเกล้าฯ ให้จัดการปกครองส่วนภูมิภาค เริ่มต้นจากการปกครองระบบเทศาภิบาล ดำเนินการอย่างเป็นทางการในปี พ.ศ.๒๔๓๗ รวมทั้งสิ้น ๑๕ มณฑล ขึ้น

ตรงต่อกระทรวงมหาดไทย เว้นแต่มลฑลกรุงเทพฯและหัวเมืองใกล้เคียงที่ขึ้นตรงต่อกระทรวงนครบาล ด้านการปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๔๔๐ ทรงมีพระราชดำริให้ทดลองจัดตั้ง หน่วยการปกครองแบบใหม่ ในระดับท้องถิ่นเรียกว่า “สุขาภิบาลกรุงเทพฯ” ซึ่งมีลักษณะเป็นการปกครองท้องถิ่นโดยข้าราชการประจำ (Local Government by Government Official) ขึ้นในกรุงเทพมหานคร โดยได้ตราเป็นพระราชกำหนด สุขาภิบาลกรุงเทพฯ ร.ศ.๑๑๖ (พ.ศ.๒๔๔๑) ในวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ.๒๔๔๘ พระองค์ได้จัดตั้งสุขาภิบาล ท่าลอม เมืองสมุทรสาคร พ.ศ.๒๔๕๑ มีการจัดตั้งสุขาภิบาลในหัวเมืองต่างๆ ทั่วประเทศรวม ๕๕ แห่ง สุขาภิบาลเหล่านี้ล้วนมีกรรมการเป็นข้าราชการประจำทั้งสิ้น และได้เกิดพระราชบัญญัติสุขาภิบาลขึ้น

ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว(พ.ศ.๒๔๕๓-๒๔๖๘) ทรงวางแผนที่จะให้ พสกนิกรของพระองค์คุ้นเคยกับรูปแบบและเข้าใจกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งพระองค์ทรงมี พระราโชบายว่า สักวันหนึ่งประเทศไทยจะต้องมีการสถาปนากการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มี พระมหากษัตริย์อยู่ใต้รัฐธรรมนูญ(Constitutional monarchy)ตามแบบอย่างของประเทศอังกฤษ พระองค์ ทรงสร้างเมืองจำลอง “ดุสิตธานี” ขึ้นในเขตพระราชวังดุสิตอันเป็นเมืองสมมติในการเรียนรู้การปกครอง ระบอบประชาธิปไตย และทรงจัดตั้งระบบสองพรรค(two-party system)ขึ้นมา มีพรรคแพรรแถบสีน้ำเงินมี พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ใช้พระนามแฝงว่า “ท่านราม ฅ กรุงเทพฯ” เป็นหัวหน้าพรรค และ พรรคแพรรแถบสีแดงซึ่งมีพลเอกพระยารามรามเป็นหัวหน้าพรรค การปกครองในเมืองดุสิตธานีได้เป็นไป ตามครรลองระบอบประชาธิปไตย โดยมีการเลือกตั้ง “นคราภิบาล” ซึ่งมีหน้าที่เปรียบเสมือนนายกรัฐมนตรี และผู้ที่จะเป็นนคราภิบาลได้จะต้องได้รับเลือกจากชาวเมืองดุสิตธานีให้เป็น“เซษฐบุรุษ” เสียก่อน ซึ่งเซษฐ บุรุษเปรียบเสมือนผู้แทนราษฎรนั่นเอง การปกครองดุสิตธานีนอกจากมีการเลือกตั้งพรรคการเมืองแล้ว ยังมี รัฐธรรมนูญอีกด้วย ซึ่งเรียกว่า “ธรรมนูญการปกครองนคราภิบาล พ.ศ.๒๔๖๑” เพื่อฝึกฝนการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยให้แก่ขุนนางและข้าราชการชั้นสูงที่มีตำแหน่งบริหารราชการแผ่นดิน นอกจากนี้ ทรงโปรดเกล้าฯให้สามัญชนระดับปัญญาชนบางส่วนเข้าร่วมกิจกรรมของพรรคการเมืองด้วยเพราะในเวลา นั้นคนไทยยังไม่เข้าใจระบอบประชาธิปไตยมากนัก

ต่อมา ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงริเริ่มและปรับปรุงพัฒนาเกี่ยวกับการ ปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงเสียก่อน แล้วจึง ค่อยขยายเป็นระดับประเทศ โดยทรงเห็นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศยังมีการศึกษาน้อยและมีฐานะ ยากจนประการหนึ่ง การปกครองส่วนท้องถิ่นจะพัฒนาในระบอบประชาธิปไตย ด้วยการปกครองส่วน ท้องถิ่นเป็นประชาธิปไตยแบบโดยตรง(Direct democracy)ที่ประชาชนสามารถใช้สิทธิออกเสียงในการ

ปกครองโดยตรง เมื่อประชาชนเข้าใจในการปกครองส่วนท้องถิ่นดีแล้วจึงค่อยขยายให้เป็นระบอบประชาธิปไตยทั่วประเทศ จึงทรงแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่ง เพื่อทำการศึกษาบทรียนจากต่างประเทศ เรียกว่า คณะกรรมการจัดการประชาธิปไตย นำโดยที่ปรึกษาชาวต่างประเทศชื่อ Richard D. Craig ผลการศึกษาพบว่าควรจัดตั้งเทศบาลขึ้นมาก่อน จึงได้โปรดเกล้าฯให้ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ.๒๔๗๓ ร่างพระราชบัญญัติเทศบาลได้รับการพิจารณาในสภาเสนาบดี วันที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๓ สภาเสนาบดีเห็นชอบในหลักการ และให้กรมร่างกฎหมายพิจารณาหลักการในร่างกฎหมายฉบับดังกล่าวตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ปีเดียวกัน แต่ก็ยังไม่มีการนำออกมาบังคับใช้เป็นกฎหมายจนเกิดเหตุการณ์ปฏิวัติวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕ สาเหตุที่พระองค์ทรงเตรียมจัดตั้งเทศบาล เพราะทรงเห็นว่าประชาชนชาวไทยควรจะได้ฝึกฝนควบคุม ดูแลกิจการของท้องถิ่นด้วยตนเองเสียก่อน ก่อนที่พวกเขาจะควบคุมกิจการของรัฐในระบบรัฐสภาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต โดยยืนยันได้จากหลักฐานการที่พระองค์ได้พระราชทานสัมภาษณ์แก่ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์ The New York Times ฉบับวันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ.๒๔๗๔ มีความตอนหนึ่งว่า “เรากำลังเตรียมการออกพระราชบัญญัติขึ้นใหม่เพื่อทดลองสิทธิเกี่ยวกับการเลือกตั้งภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายนี้ ประชาชนจะมีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกเทศบาล ข้าพเจ้าเห็นว่าสิทธิการเลือกตั้งของประชาชนควรเริ่มที่การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบเทศบาล ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนควรมีสิทธิมีเสียงในกิจการของท้องถิ่น เรากำลังพยายามให้การศึกษาเรื่องนี้แก่เขา ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นการผิดพลาดถ้าเราจะมี การปกครองระบอบรัฐสภาก่อนที่ประชาชนจะมีโอกาสเรียนรู้และมีประสบการณ์อย่างดี เกี่ยวกับการใช้สิทธิเลือกตั้งในกิจการปกครองท้องถิ่น” ในปีถัดมาได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยกลุ่มบุคคลที่ชื่อว่า “คณะราษฎร” ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ.๒๔๗๕ โดยที่ยังไม่มีใครเผยแพร่หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยตลอดจนสิทธิและหน้าที่แก่ประชาชนทั่วไป แต่กลับแสดงออกเป็นปรปักษ์กับบุคคลที่ไม่เห็นพ้องกับกลุ่มคณะราษฎร โดยการเชิญ(ขับไล่)ผู้ที่มีความเห็นแตกต่างไปอยู่ในต่างประเทศหลายคน ระบอบประชาธิปไตยของไทยจึงล้มลุกครุกครานและมีปัญหาเรื่อยมา ไม่มีความก้าวหน้าและพัฒนาทางการเมือง ตลอดจนประชาชนยังไม่รู้จักหน้าที่และสิทธิของตนหรือของบุคคลอื่นๆเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งของกลุ่มคน ทั้งก่อให้เกิดความเสียหายต่อบ้านเมือง สังคมและเศรษฐกิจ มาจนบัดนี้

หลังจากวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยยังต้องประสบกับการรัฐประหาร(Coup d' Etat) ซึ่งหมายถึง การเข้าแย่งชิงอำนาจจากผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในขณะนั้น และสามารถกระทำสำเร็จ แต่ทำให้ระบอบประชาธิปไตยของไทยพัฒนาไปได้อย่างล่าช้าอีกจำนวน ๑๓

ครั้ง โดย

ครั้งที่ ๑ วันที่ ๑ เมษายน ๒๔๗๖ พระยามโนปกรณนิติธาดา ได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาปิดสภาผู้แทนราษฎร พร้อมงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตรา

ครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๖ พลเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา ยึดอำนาจรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา

ครั้งที่ ๓ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ พลโทผิน ชุณหะวัณ ยึดอำนาจรัฐบาลพลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์

ครั้งที่ ๔ วันที่ ๖ เมษายน ๒๔๙๑ คณะนายทหารกลุ่มที่ทำการรัฐประหารวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ จับบังคับให้นายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและมอบอำนาจให้จอมพล ป.พิบูลสงคราม

ครั้งที่ ๕ วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๔ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ยึดอำนาจรัฐบาลตนเอง

ครั้งที่ ๖ วันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม

ครั้งที่ ๗ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ยึดอำนาจรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร (ตกลงกันไว้ก่อน)

ครั้งที่ ๘ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ จอมพลถนอม กิตติขจร ยึดอำนาจตนเอง

ครั้งที่ ๙ วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ พลเรือเอกสงัด ชะลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาลหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช

ครั้งที่ ๑๐ วันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ พลเรือเอกสงัด ชะลออยู่ ยึดอำนาจรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร

ครั้งที่ ๑๑ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ พลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ยึดอำนาจรัฐบาลพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ

ครั้งที่ ๑๒ วันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๔๙ พลเอกสนธิ บุญยรัตกลิน ยึดอำนาจรัฐบาลพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร

ครั้งที่ ๑๓ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๗ พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ประกาศรัฐประหารเพื่อให้รัฐบาลรักษาการของนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร หมดอำนาจ

นอกจากมีการรัฐประหารแล้ว ยังมีการกบฏ(Rebellion)ซึ่งหมายถึง การเข้าแย่งชิงอำนาจจากผู้ที่มี

อำนาจสูงสุดในขณะนั้น แต่ไม่สามารถทำการได้สำเร็จ ซึ่งเกิดจากความเห็นต่างระหว่างผู้ก่อการกับรัฐบาล ขณะนั้น หากทำการสำเร็จบางครั้งก็เป็นผลดีต่อระบอบประชาธิปไตย บางครั้งก็มีผลร้ายเช่นเดียวกัน และการก่อกบฏของประเทศไทยนั้น บางครั้งก็ถูกกล่าวหาจากรัฐบาลโดยที่ผู้ถูกตั้งข้อกล่าวเพียงแต่มีความคิดเห็นต่างกับผู้นำประเทศเท่านั้น โดยไม่ได้คิดล้างอำนาจของรัฐแต่อย่างใด การกบฏในประเทศไทย หลังจากปี พ.ศ.๒๔๗๕ ที่เห็นเด่นชัดมี ๑๒ ครั้ง ประกอบด้วย

ครั้งที่ ๑ กบฏบวรเดช เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๔๗๖ โดยคณะกู้บ้านกู้เมือง ที่พลเอกพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าบวรเดช เป็นหัวหน้า

ครั้งที่ ๒ กบฏนายสิบ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๔๗๘ โดยมีสิบเอกสวัสดี มะหะหมัด เป็นหัวหน้า

ครั้งที่ ๓ กบฏพระยาทรงสุรเดช หรือ กบฏ ๑๘ ศพ หรือ กบฏ พ.ศ.๒๔๘๑ เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๔๘๒ โดยมีพันเอกพระยาทรงสุรเดช เป็นหัวหน้า

ครั้งที่ ๔ กบฏเสนานิการ หรือ กบฏนายพล หรือ กบฏวันที่ ๑ ตุลาคม เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๔๙๑ โดยมีพลตรีหลวงศรานูชิต(สมบูรณ์ ศรานูชิต) และพลตรีเนตร เขมะโยธิน เป็นหัวหน้า

ครั้งที่ ๕ กบฏแบ่งแยกดินแดน เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ เมื่อรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม ที่ได้อำนาจมาจากการรัฐประหารเมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ ได้ให้กรมตำรวจในขณะนั้นเข้าจับกุมตั้งข้อกล่าวหาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรภาคตะวันออกเฉียงเหนือและ ๔ อดีตรัฐมนตรีจากภาคอีสาน ซึ่งประกอบด้วยนายจำลอง ดาวเรือง นายถวิล อุดล นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ และ ดร.ทองเปลว ชลภูมิ ที่เป็นนักการเมืองสังกัดนายปรีดี พนมยงค์ และนายเตียง ศิริขันธ์ หลังจากตั้งข้อกล่าวหาว่าจะมีการแบ่งแยกภาคอีสานออกไปเป็นรัฐอิสระโดยตั้งเป็น “สหพันธรัฐแหลมทอง” จากนั้นใช้กลอุบายนำบุคคลทั้งสี่ไปยังที่ ที่ ก.ม.๑๑ บางเขน (ใกล้แยกรัชโยธินในปัจจุบันนี้) โดยกรมตำรวจออกแถลงการณ์ว่า เกิดการปะทะกับโจรมลยาญที่จะมาชิงตัวนักโทษ การตั้งข้อกล่าวหาในครั้งนี้มีผลถึงการปลุกระดมมวลชนของผู้ที่ไม่หวังดีต่อชาติมาถึงปัจจุบัน

ครั้งที่ ๖ กบฏวังหลวง เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เกิดขึ้นโดยมีนายปรีดี พนมยงค์ และอดีตเสรีไทยกลุ่มหนึ่งรวมตัวกันเรียกตัวเองว่า “ขบวนการประชาธิปไตย ๒๖ กุมภาพันธ์” ได้เข้ายึดพระบรมมหาราชวังและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และการเมืองไว้เป็นกองบัญชาการและประกาศถอดถอนจอมพล ป.พิบูลสงครามออกจากความเป็นนายกรัฐมนตรี แต่การกระทำไม่บรรลุผลสำเร็จ

ครั้งที่ ๗ กบฏแมนฮัตตัน หรือ กบฏทหารเรือ เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๔ โดยมีนาวาเอกอานน บุญชริกธาดา และนาวาตรีมนัส จารุภา เป็นหัวหน้า

ครั้งที่ ๘ กบฏสันติภาพ หรือ กบฏคูซอด หรือ กบฏชานา เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๔๙๗ ถือว่าเป็นกบฏที่ถูกจดจารึกไว้มากที่สุด ด้วยมีผลหลายประการสืบเนื่องต่อมาอีกมากมาย เหตุการณ์เกิดขึ้นเริ่มต้นจากกรณีทีในปลายปี พ.ศ.๒๔๙๓ มีการรณรงค์สันติภาพและออกหนังสือพิมพ์ “การเมือง” ที่มีนายประสิทธิ์ กาญจนวัฒน์ และนายบุญชู โรจนเสถียร เป็นเจ้าของ มีนายอัสนี พลจันทร์ (ที่รู้จักในนามปากกา “นายผี” อดีตผู้ช่วยอัยการชั้นตรีจังหวัดปัตตานีที่ถูกกล่าวหาว่าให้การสนับสนุนชนชาวมลายูต่อต้านจอมพล ป.พิบูลสงคราม) และนายเสนาะ พาณิชเจริญ เป็นผู้ดูแลการผลิตหนังสือพิมพ์ และนายแพทย์เจริญ สืบแสง (สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปัตตานี) จัดทะเบียนเป็นเจ้าของผู้พิมพ์โฆษณา การรณรงค์สันติภาพก็เพื่อต่อต้านสงครามในคาบสมุทรเกาหลีและต่อต้านรัฐบาลสหรัฐอเมริกาที่สนับสนุนสงครามในเกาหลี พร้อมทั้งเรียกร้องให้รัฐบาลไทยถอนตัวออกจากสงครามเกาหลี โดยมีผู้สนับสนุนการรณรงค์เพื่อสันติภาพเป็นจำนวนมากว่าหนึ่งแสนห้าหมื่นคน ต่อมา วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๔๙๔ มีการจัดประชุมลับบนเรือที่ล่องไปตามแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีตัวแทนจากหลากหลายอาชีพ อาทิ นักหนังสือพิมพ์ นักศึกษา พระ ชานาและกรรมกร ที่ประชุมมีมติจัดตั้ง “คณะกรรมการสันติภาพ” โดยมีนายแพทย์เจริญ สืบแสง เป็นประธาน นายกุหลาบ สายประดิษฐ์ (ศรีบูรพา) และพระมหาดิลก สุวรรณรัตน์ เป็นรองประธาน นาย ส. โชติพันธ์ (สิบโทเริงเมฆประเสริฐ) เป็นเลขาธิการ ภายหลังกลุ่มนักศึกษาได้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการสันติภาพนักศึกษา” ขึ้นในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์มีนายทวีป วรดิถก และนายอาทร พุทธิสมบูรณ์เป็นเลขาธิการ องค์กรสันติภาพได้คัดค้านการเข้าร่วมสงครามเกาหลีของรัฐบาลไทยและให้ยุติสงครามโดยสันติวิธี เพื่อไม่ให้รัฐบาลนำงบประมาณมหาศาลไปใช้ในการสงครามและให้นำงบประมาณดังกล่าวมาช่วยเหลือประชาชนที่ยากไร้ทั่วประเทศ และคัดค้านการขึ้นภาษีของรัฐบาล แต่ไม่ได้รับสนองตอบจากรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงครามในขณะนั้น องค์กรสันติภาพจึงเปิดประชุมตัวแทนทั่วประเทศและมีมติตั้งให้นายกุหลาบ สายประดิษฐ์ และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากภาคอีสานเช่นนายเทพ โชตินุชิต รับบริจาคเงินทอง สิ่งของจากประชาชนแล้วนำไปแจกจ่ายแก่ผู้ประสบภัยแล้งในภาคอีสาน โดยเริ่มต้นที่บ้านคูซอด อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ และขยายไปที่หมู่บ้านดงหลวง อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม(ปัจจุบันเป็นอำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร) แต่เนื่องจากรัฐบาลขณะนั้นได้รับความกดดันจากประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษต่อปัญหาลัทธิคอมมิวนิสต์ ในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๔๙๕ จึงเข้าจับกุมผู้ที่นำสิ่งของไปช่วยเหลือชาวบ้านที่บ้านคูซอดรวม ๑๑ คน พร้อมทั้งออกพระราชบัญญัติการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ.๒๔๙๕ ที่ประกาศใช้วันที่ ๑๑ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๔๙๕ หลังจากนั้นก็มีกรจับกุมผู้ที่ร่วมเคลื่อนไหวเรียกร้องสันติภาพและผู้มีความคิดเห็นไม่ตรงกับรัฐบาลรวม ๑๐๔ คน เช่นนายกุหลาบ สายประดิษฐ์ นายอารีย์ ลีวีระ นายสุภา ศิริमानนท์

นายอุทธรณ์ พลกุล นายมารุต บุณนาค(ประธานกรรมการสโมสรนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) เป็นต้น การจับใหญ่นี้ได้ดำเนินไปจนถึง พ.ศ.๒๕๕๗ ผลจากการจับกุมผู้ที่มีความคิดเห็นต่างกับรัฐบาลในครั้งนั้น ทำให้ผู้ที่เคลื่อนไหวบางคนได้หลบหนีไปต่างประเทศ

ครั้งที่ ๕ กบฏ พ.ศ.๒๕๐๗ หรือ กบฏ ๓ ธันวาคม เมื่อวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๗ เนื่องจากในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๐๗ ตำรวจสันติบาลได้จับกุมผู้ที่ถูกตั้งข้อหาว่าจะก่อกบฏในวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๗ จำนวน ๑๐ คน โดยมีพลอากาศเอกนักรบ บิณศิริ เป็นหัวหน้า

ครั้งที่ ๑๐ กบฏ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๐ เมื่อวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๒๐ โดยมีพลเอกฉลาด หิรัญศิริ เป็นหัวหน้า

ครั้งที่ ๑๑ กบฏยังเติร์ก หรือ กบฏเมษาฮาวาย เมื่อวันที่ ๑-๓ เมษายน ๒๕๒๔ โดยมีพันเอกมณูญ รูปจรรยา และพลเอกสัณห์ จิตรปฏิมา เป็นหัวหน้า

ครั้งที่ ๑๒ กบฏทหารนอกราชการ หรือกบฏ ๕ กันยา เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๘ โดยมีพันเอกมณูญ รูปจรรยา และพลเอกเสริม ณ นคร เป็นหัวหน้า

จากที่กล่าวมาแล้วประเทศไทยแม้ได้ชื่อว่าปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแต่ในความเป็นจริงแล้ว กลับถูกปกครองโดยบุคคลที่มีอำนาจมาตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

สำหรับพรรคการเมือง เมื่อ “คณะราษฎร” ซึ่งประกอบด้วยทหารบก ทหารเรือ และพลเรือน บางกลุ่มจำนวน ๕๕ นาย มีพระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นหัวหน้าคณะ ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศจากพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตย ในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ คณะราษฎรได้ประกาศพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ สมาชิกจำนวนหนึ่งของคณะราษฎรพยายามเปลี่ยนสถานภาพของกลุ่มที่ตนสังกัดให้เป็นพรรคการเมืองอย่างเต็มตัว แต่เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ.๒๔๗๕ แล้ว หลวงวิจิตรวาทการได้ขอจัดตั้งพรรคคณะชาติขึ้น รัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา ไม่ยินยอมและห้ามไม่ให้มีพรรคการเมืองด้วยเกรงว่า จะก่อให้เกิดความขัดแย้งและความวุ่นวายทางการเมืองขึ้น แต่ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๖ พันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา พร้อมด้วยทหารบก ทหารเรือ และพลเรือนคณะหนึ่ง ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอให้พระยามโนปกรณนิติธาดา นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ลาออกจากตำแหน่ง ซึ่งเป็นการลิดรอนอำนาจภายในคณะราษฎรที่มีการแตกแยกกันเอง หลังจาก

สงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง (ญี่ปุ่นยอมจำนนวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๔๘๘) ได้มีการร่างรัฐธรรมนูญที่ให้สิทธิทางการเมืองแก่ประชาชนกว้างขึ้น พรรคการเมืองของไทยยุคแรกจึงเกิดขึ้น โดยมีพรรคก้าวหน้า(พ.ศ. ๒๔๙๓ ยุบรวมเข้ากับพรรคประชาธิปัตย์) ที่มีหม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นหัวหน้าพรรคจัดตั้งขึ้นในปลายปี พ.ศ.๒๔๘๘ หลังจากนั้นพรรคการเมืองต่างๆ อาทิ พรรคสหชีพ พรรคแนวร่วมรัฐธรรมนูญ พรรคประชาชน พรรคประชาธิปัตย์ (ก่อตั้งเมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๔๘๙) เมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๘๙ ที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีสองประเภทคือเลือกตั้งและแต่งตั้ง แต่ก็ยังไม่มีกฎหมายพรรคการเมืองมารองรับพรรคการเมืองแต่อย่างใด พรรคการเมืองดังกล่าวเรียกได้ว่าเป็นพรรคการเมืองที่ก่อตั้งขึ้นในสภา เนื่องจากพรรคการเมืองเหล่านี้มาจากการรวมตัวของนักการเมืองในรัฐสภา โดยพรรคสหชีพ มาจากกลุ่มที่สนับสนุนแนวความคิดของนายปรีดี พนมยงค์ พรรคแนวร่วมรัฐธรรมนูญ มาจากกลุ่มผู้แทนราษฎรที่มาจากการแต่งตั้ง ซึ่งมีพลเรือตรีถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ เป็นผู้นำ และพรรคประชาธิปัตย์ เป็นการรวมตัวของนักการเมืองคนสำคัญ เช่น นายควง อภัยวงศ์ หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช และนายเลียง ไชยกาล เพื่อทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้านในรัฐสภา พรรคการเมืองเหล่านี้อยู่ได้ไม่นานก็เกิดการรัฐประหารขึ้นอีกในปี พ.ศ.๒๔๙๐ ที่นำโดยจอมพลผิน ชุณหะวัณ และได้นำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๔๙๐ หรือที่รู้จักกันในชื่อรัฐธรรมนูญใต้ตุ่ม (มีเรื่องเล่าว่า หลวงกาจ เก่งกระดมยง เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อร่างเสร็จได้ซ่อนไว้ใต้ตุ่ม) ประกาศใช้ พรรคการเมืองต้องเผชิญกับภัยคุกคามอย่างต่อเนื่อง จนพรรคการเมืองได้ยุบตัวลง และได้ยุบเลิกพรรคการเมืองไทยทั้งหมดในปลายปี พ.ศ.๒๔๙๔ พรรคการเมืองไทยได้เกิดขึ้นอีกครั้ง ในช่วงที่ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๙๕ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๙๕ ซึ่งรัฐธรรมนูญของประเทศไทยฉบับที่ ๖ รัฐสภาได้ผ่านกฎหมายพรรคการเมืองฉบับแรกของประเทศไทย คือพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พ.ศ.๒๔๙๘ การรื้อฟื้นพรรคการเมืองครั้งนี้ เกิดจากจอมพล ป.พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีขณะนั้นต้องการให้สังคมไทยมีสิทธิเสรีภาพทางการเมือง และเป็นประชาธิปไตยมากขึ้น ทำให้มีผู้จดทะเบียนพรรคการเมืองเป็นจำนวนมากแต่เป็นพรรคที่จัดตั้งใหม่เสียเป็นส่วนใหญ่ มีพรรคเก่าบางพรรคที่มาจดทะเบียนได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคการเมืองที่จดทะเบียนเป็นพรรคแรกตามกฎหมายฉบับนี้ คือ พรรคเสรีมนังคศิลา ที่มีจอมพล ป.พิบูลสงครามเป็นหัวหน้าพรรค

กิจกรรมทางการเมืองของบรรดาพรรคการเมืองมีได้เพียง ๓ ปีเท่านั้น ใน พ.ศ.๒๕๐๑ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้ยึดอำนาจรัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม พร้อมกับยกเลิกรัฐธรรมนูญและสิทธิเสรีภาพทางการเมืองที่มีอยู่ทั้งหมด

พรรคการเมืองมีโอกาสแสดงบทบาททางการเมืองอีกครั้ง เป็นครั้งที่ ๓ หลังรัฐบาลทหารได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๑ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๘ ของประเทศไทย และออกกฎหมายพรรคการเมืองมาอีกครั้งหนึ่ง พรรคการเมืองได้มีบทบาททางการเมืองได้ถึงปลายปี พ.ศ.๒๕๑๔ เท่านั้น เมื่อรัฐบาลทหารได้ยึดอำนาจตนเองประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญและพรรคการเมือง

ต่อมาเดือนตุลาคม ๒๕๑๖ กลุ่มนิสิตนักศึกษาและประชาชน ได้รวมตัวกันชุมนุมเรียกร้องรัฐธรรมนูญและต่อต้านรัฐบาลทหาร ทำให้รัฐบาลทหารสิ้นอำนาจลง เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๐ และได้มีกฎหมายพรรคการเมืองที่กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคการเมือง แต่ก็ใช้ได้เพียงระยะหนึ่งเท่านั้น กลุ่มทหารที่เรียกตนเองว่า คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ได้ยึดอำนาจใน พ.ศ.๒๕๑๙ และยกเลิกรัฐธรรมนูญ และพรรคการเมืองไปอีกครั้งหนึ่ง

พรรคการเมืองมีโอกาสได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องเมื่อมีการยึดอำนาจตัวเองของกลุ่มทหารกลุ่มเดิม ในปลายปี พ.ศ.๒๕๒๐ พร้อมทั้งได้พัฒนาระบบประชาธิปไตย ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๒๑ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๑ จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นในปีถัดมา แต่การเลือกตั้งเป็นเพียงกลุ่มการเมืองเท่านั้น เนื่องจากไม่มีกฎหมายพรรคการเมืองมารองรับ จนกระทั่ง พ.ศ.๒๕๒๔ รัฐสภาได้ผ่านพระราชบัญญัติพรรคการเมือง พรรคการเมืองจำนวนมาได้จดทะเบียนก่อตั้งพรรคขึ้นอย่างเป็นทางการ และยังมีพรรคการเมืองใหม่ๆ ได้จดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นเป็นระยะ การเติบโตระบอบประชาธิปไตยในช่วงนี้ได้เปิดทางให้พรรคการเมืองเข้ามามีส่วนในการปกครองรัฐมากขึ้น โดยเริ่มจากเข้าไปเป็นพรรคร่วมรัฐบาลที่จัดตั้งโดยผู้นำทหารในระยะแรก ต่อมาก็เปิดให้พรรคการเมืองจัดตั้งรัฐบาลขึ้นเอง โดยใน พ.ศ.๒๕๓๑ พรรคชาติไทยได้จัดตั้งรัฐบาลพลเรือนขึ้นสำเร็จ แม้ว่าภายหลังจะมีการยึดอำนาจและยกเลิกรัฐธรรมนูญจากกลุ่มทหารที่เรียกตัวเองว่า คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ หรือ ร.ต.ช. ในปี พ.ศ.๒๕๓๔ แต่ก็ไม่ได้มีการประกาศยกเลิกกฎหมายพรรคการเมือง ทำให้พรรคการเมืองยังคงดำเนินกิจกรรมทางการเมืองได้อย่างต่อเนื่อง และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๓๔ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๕ และได้แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายพรรคการเมือง จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑๖ ที่ได้ชื่อว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับที่ดีที่สุดของประเทศไทย

การที่ประเทศไทยมุ่งมั่นที่จะพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อให้พรรคการเมืองเข้มแข็ง แต่กลับไม่ได้พัฒนาประชากรให้มีความรู้ ความเข้าใจที่แท้จริงของระบอบประชาธิปไตยและบทบาทหน้าที่ของพรรค

การเมือง เมื่อถึงยุคที่ได้ชื่อว่าประชาธิปไตยแบ่งบานที่สุดของไทย คือ ยุครัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ต่อเนื่องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แต่ความแตกแยกระหว่างคนในประเทศก็มีไปทั่ว ฐานะทางเศรษฐกิจของประเทศแทบล้มละลาย สังคมและวัฒนธรรมดั้งเดิมก็สั่นคลอน ปัญหาเหล่านี้จึงเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศไทยในขณะนี้

ปัญหาระบอบประชาธิปไตยและพรรคการเมืองในประเทศไทย

หากจะวิเคราะห์ถึงปมปัญหาที่มูลเหตุให้ระบอบประชาธิปไตยและพรรคการเมืองที่มีอยู่ในประเทศไทยเกิดความล้มเหลวที่เป็นสาเหตุทำให้ประชาชนเกิดความแตกแยก เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจ รวมทั้งปัญหาทางสังคมและวัฒนธรรมนั้น เกิดขึ้นจากเรื่องของประชากรในประเทศส่วนหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งนั้นเกิดขึ้นจากระบบหรือโครงสร้างของสถาบันการเมือง ซึ่งจำแนกเป็นรายละเอียดได้ดังนี้

๑. ประชาชน

หลังจากเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยของไทยเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ ที่มีเพียงคณะราษฎรซึ่งประกอบด้วยทหารบก ทหารเรือ และพลเรือนบางกลุ่มเพียง ๕๕ นายเท่านั้น ที่รวมตัวกันใช้ชื่อว่าคณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการรูปแบบการปกครอง ในขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศไม่ได้เข้าร่วม และประชาชนส่วนยังไม่มีความรู้เลยด้วยซ้ำว่า ระบอบประชาธิปไตยคืออะไร เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง รัฐบาลหรือผู้นำของประเทศก็ไม่ให้ความสำคัญในการเผยแพร่ความรู้เรื่องระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริงแก่ประชาชนแต่อย่างใด หากการปกครองล้มเหลวก็จะพูดกันว่าเกิดจากรัฐธรรมนูญและก็จะแก้ไขรัฐธรรมนูญหรือร่างขึ้นมาใหม่ทั้งฉบับมาโดยตลอด จนปัจจุบัน ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญมาแล้วทั้งสิ้น จำนวน ๑๕ ฉบับ และกำลังยกร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ ๒๐ อยู่อีกฉบับ ซึ่งถือว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญมากที่สุดในโลกประเทศหนึ่ง แต่กลับไม่มีผู้นำคนใดให้ความสำคัญกับพัฒนาประสิทธิภาพของประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง ให้อึดถือหลักนิติธรรมในการจรรโลงประเทศ ปัญหาของพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของไทยจึงเกิดจากตัวประชาชนเองส่วนหนึ่ง เนื่องจาก

๑.๑. ประชาชนขาดความรู้และขาดความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตย นับแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง แต่กลับไม่มีผู้นำประเทศหรือรัฐบาลใควางนโยบายพัฒนาประชาชนให้มีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยและไม่มีพัฒนาด้านวินัย การเคารพต่อกฎหมาย เพื่อให้ประชาชนมีศักยภาพในการปกครองตนเอง มีเพียงปลุกฝังว่า “ประชาธิปไตยคือการปกครองด้วยเสียง

ข้างมาก” ประการเดียว โดยไม่ได้ปลุกฝังให้คำนึงถึงเสียงข้างน้อยด้วย ดังนั้น ประชาชนจึงมักตกอยู่ในความครอบงำของพรรคการเมืองที่ขาดคุณธรรมไม่ทำหน้าที่และบทบาทของพรรคการเมืองที่ดี พรรคการเมืองเหล่านี้มักชักชวนประชาชนด้วยวิธีต่างๆ นานา เช่นการแจกเงินซื้อเสียงในการเลือกตั้ง การตกลงว่าจะให้เมื่อพรรคการเมืองของตนได้เป็นรัฐบาลโดยไม่คำนึงถึงอนาคตของประเทศชาติเป็นต้น เพื่อให้ประชาชนเห็นพ้องคล้อยตามที่พรรคของตนต้องการหรือกระทำการใดๆ เพื่อให้ประชาชนเลือกพรรคของตนและมีการปลุกฝังให้เป็นพวกของตนและมีความรู้สึกเกลียดชังพวกที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับพรรคของตน พร้อมทั้งให้ประชาชนที่เป็นฝ่ายเดียวกันกระทำการต่างๆ นานากับฝ่ายที่ไม่เห็นพ้อง โดยที่ประชาชนเหล่านั้นไม่รู้ตัวเลยว่าได้กระทำผิด

๑.๒. ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น เมื่อประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยและการที่คนไทยได้รับการปลุกฝังว่า ระบอบประชาธิปไตยคือการปกครองด้วยเสียงข้างมากเพียงประการเดียวโดยที่ประชาชนไม่ได้รับรู้ว่าจะต้องเคารพต่อเสียงข้างน้อยด้วย ประกอบกับคนไทยมีอุปนิสัยที่มักจะพูดกันติดปากว่า “ทำอะไรตามใจคือไทยแท้” การกระทำของประชาชนจึงมักกระทำตามแต่ใจของตนเป็นใหญ่ โดยไม่คำนึงถึงเรื่องใดๆ แม้การกระทำนั้นจะขัดต่อกฎหมาย ก็มักใช้พวกมากลากไปประทุ้วง เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหมายยอมรับตามข้อเรียกร้องที่ผิดๆ นั้น

๑.๓. ประชาชนขาดวินัยและไม่เคารพกฎหมาย ปัญหาหลักของประเทศไทยคือการที่ประชาชนและผู้นำประเทศที่เป็นประชาชนคนหนึ่งไม่เคารพกฎหมายที่ได้วางไว้ นั่นหมายความว่าประชาชนหรือผู้นำประเทศชาติใดซึ่งหลักนิติธรรมที่จะช่วยจรรโลงประเทศชาติ เมื่อประชาชนขาดวินัยหลักนิติธรรม การแก้ไขปัญหาคือการที่ประชาชนขาดวินัยและไม่เคารพกฎหมายจึงไม่สอดคล้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย และประชาชนมักจะถูกพรรคการเมืองที่ขาดคุณธรรมหลอกใช้เป็นเครื่องมือ จึงจำเป็นต้องพัฒนาประชาชนให้มีระเบียบวินัยและการเคารพกฎหมาย

๔.๑. เป็นสังคมที่อยู่ในระบบอุปถัมภ์ การที่ประชาชนอยู่ในสังคมที่คำนึงถึงบุญคุณของผู้ที่ให้ความช่วยเหลือซึ่งเป็นสิ่งพื้นฐานที่ดี แต่นักการเมืองที่แสวงหาประโยชน์มักจะใช้จุดอ่อนของประชาชนในนี้ เข้าไปซื้อสิทธิซื้อเสียงจากประชาชนได้ง่าย และเมื่อได้รับเลือกตั้ง นักการเมืองก็จะทุจริตคอร์รัปชันเพื่อถอนทุนคืนหรือเอาไว้หาเสียงในคราวต่อไป โดยที่ประชาชนรู้เท่าไม่ถึงการณ์ และพรรคการเมืองที่จะทำเช่นนี้ได้จะต้องมีเงินพอที่จะซื้อสิทธิซื้อเสียงได้ หรือพรรคที่เป็นพรรคการเมืองของนายทุนนั่นเอง

ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ปัญหาที่เกิดจากประชาชนย่อมสามารถแก้ไขได้เพียงแต่ต้องใช้ระยะเวลาใน

การที่จะต้องให้ความรู้ในเรื่องระบอบประชาธิปไตยควบคู่ไปกับการให้ความรู้ในเรื่องหลักนิติธรรม เพื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิทธิของตนและของผู้อื่น ให้เคารพกฎระเบียบของบ้านเมือง ปัญหาที่เกิดจากประชาชนก็จะลดน้อยลง

๒. ระบบหรือระบบโครงสร้างของสถาบันการเมือง

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยที่เกิดความล้มเหลว อีกส่วนหนึ่งมีระบบหรือระบบโครงสร้างของสถาบันทางการเมือง ในการปกครองในระบอบประชาธิปไตยได้แบ่งแยกอำนาจออกเป็นสามฝ่ายอันประกอบไปด้วย ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ ซึ่งทั้งสามฝ่ายจะถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน อำนาจของรัฐมาจากกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติสร้างขึ้น และหากรัฐบาลละเมิดกฎหมาย ฝ่ายตุลาการจะตีความกฎหมายและตัดสินลงโทษเพื่อควบคุมอำนาจของรัฐ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยจากระบบหรือระบบโครงสร้างของสถาบันการเมืองเนื่อง

๑. ระบบรัฐสภาและปัญหาการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหาร ประเทศไทยยึดถือระบบรัฐสภามาตั้งแต่ดั้งเดิม ปัญหาการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารนั้น สืบเนื่องมาจากประเทศไทยให้ฝ่ายบริหารหรือนายกรัฐมนตรีมาจากพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก ถ้าในการเลือกตั้งมีพรรคการเมืองที่มีชัยชนะเด็ดขาด ก็จะเกิดเผด็จการในรัฐสภา เนื่องจากฝ่ายค้านมีเสียงข้างน้อยจะโหวตเสียงก็ครั้งก็ต้องแพ้ฝ่ายรัฐบาลตลอดไป หากฝ่ายรัฐบาลมีเสียงข้างมากไม่เด็ดขาดก็จะเกิดรัฐบาลผสมซึ่งต้องมีไครตารัฐมนตรีและมีการแก่งแย่งกัน รัฐบาลจะไม่มีเสถียรภาพ อายุรัฐบาลก็จะอยู่ได้น้อย

วิธีการแก้ไขจะต้องใช้หลักอิสระแก่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ไม่ทำให้พรรคการเมืองครอบงำสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสร้างหลักประชาธิปไตยขึ้นภายในพรรคการเมือง

๒. ปัญหาจากการกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรค แต่เดิมประเทศไทยไม่มีการบังคับให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจะต้องสังกัดพรรคการเมือง มีหลักอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจนกระทั่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๗ จึงเริ่มบังคับให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัดพรรคการเมืองพร้อมทั้งยกเลิกหลักอิสระ ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ๒๕๔๐ ได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมืองอย่างน้อย ๕๐ วัน ซึ่งทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่อาจย้ายพรรคไปลงพรรคการเมืองอื่นได้ จึงทำให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องจงรักภักดีต่อพรรคการเมืองที่ตนสังกัด และเมื่อพรรคการเมืองนั้นไม่มีหลักประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง เมื่อหัวหน้าพรรคนั้นได้เป็นนายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ต้องเชื่อฟังตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการ อำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติจึงถูกครอบงำโดยฝ่ายบริหารแทบจะสิ้นเชิง การถ่วงดุลอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร

กับฝ่ายนิติบัญญัติก็สิ้นไป ปัญหาต่างๆของประเทศไทยจึงเกิดขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าวหลายประการ

ต่อมาเมื่อประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แม้จะมีการแก้ปัญหา โดยได้นำเอาหลักอิสระของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาใช้อีกครั้งหนึ่ง โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๒๒ บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรย่อมเป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย โดยไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติ มอบหมาย หรือความครอบงำใดๆ และต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อประโยชน์ส่วนรวมของปวงชนชาวไทย โดยปราศจากการขัดแย้งแห่งผลประโยชน์” และยังได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๖๒ วรรคสองอีกว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีอิสระจากมติพรรคการเมือง ในการตั้งกระทู้ถาม การอภิปราย และการลงมติในการอภิปรายไม่ไว้วางใจ” แต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังคงบังคับให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรค และให้พรรคการเมืองสามารถขับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกจากพรรคโดยมีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องพ้นจากสมาชิกภาพ ดังนั้นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ยังอยู่ภายใต้อาณัติของพรรคการเมืองอยู่ดี หลักอิสระจึงไม่อาจใช้ได้ ปัญหาในทางการเมืองจึงได้หมักหมมมาจนทุกวันนี้

๓.พรรคการเมืองขาดหลักนิติธรรม เมื่อพรรคการเมืองเข้ามามีบทบาทในการปกครองระบอบประชาธิปไตย พรรคการเมืองต้องมีจริยธรรมและมีอุดมการณ์ที่แน่นอน รวมทั้งในการบริหารพรรคจะต้องใช้หลักนิติธรรมยึดถือระเบียบกฎหมายเป็นที่ตั้ง มิใช่หวังเพียงแต่การชนะการเลือกตั้งเพียงอย่างเดียว ที่ผ่านมามาประเทศไทยต้องประสบปัญหานานาประการ สืบเนื่องจากพรรคการเมืองขาดอุดมการณ์ ขาดหลักนิติธรรม หวังเพียงเพื่อเข้ามาบริหารประเทศแล้วโกงกินจนบ้านเมืองเกิดความเสียหาย

๔.องค์กรอิสระขาดประสิทธิภาพ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดให้มีองค์กรอิสระที่มีกรรมการองค์กรมาจากการสรรหาโดยวิธีการตามรัฐธรรมนูญกำหนด เป็นผู้คอยตรวจสอบการทำงานของอำนาจทั้งสามฝ่าย แต่องค์กรอิสระกลับทำงานล่าช้าไม่ทันกับเหตุการณ์ จึงทำให้เกิดการทุจริตขึ้นอย่างมากมาย

ดังนั้นตราบไคที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้องสังกัดพรรคการเมืองที่ไม่ได้ยึดถือหลักประชาธิปไตย และหลักนิติธรรม การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยก็จะไม่มีความเจริญก้าวหน้า มีแต่จะก่อให้เกิดปัญหาไม่มีวันสิ้นสุด

บทสรุป

บทเรียนจากอดีตที่ผ่านมา ประชาธิปไตยของไทยผ่านทั้งการรัฐประหาร และกบฏหลายครั้งหลาย

คราว พรรคการเมืองที่มีกฎหมายให้มาการตั้งพรรคการเมืองก็ต้องประสบปัญหาต่าง ๆ นานามาหลายครั้ง จึงน่าจะนำมาเป็นบทเรียนแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับประเทศชาติ ส่วนการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยและพรรคการเมืองนั้น จำเป็นต้องให้ความรู้แก่ประชาชนถึงหลักประชาธิปไตยและหลักนิติธรรม โดยการปรับทัศนคติของประชาชนเสียใหม่ เพื่อให้เข้าถึงหลักประชาธิปไตยและหลักที่นิติธรรมที่แท้จริง และต้องปรับโครงสร้างระบบเสียใหม่เพื่อให้มีการถ่วงดุลอำนาจของทั้งสามฝ่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ระบอบประชาธิปไตยของไทยได้พัฒนาก้าวหน้าต่อไป

บรรณานุกรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

วิทยากร เชียงกุล,รศ.,หลักการของระบอบประชาธิปไตย,

<https://witayakornclub.wordpress.com/2007/06/26/democratic>

ลิขิต วีรเวทิน,ศาสตราจารย์ ดร.,การเมืองการปกครองไทยของไทย, สำนักการพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์,

๒๕๕๓

กลุ่มงานเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์,การพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย,สำนัก

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ๒๕๕๗

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล,ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.,ปัญหาของรัฐธรรมนูญ๒๕๕๐และ๒๕๕๐ อยู่ตรงไหน

ทำไมจึงจี้แก้ปัญหาการเมืองไม่ได้ และเราจะมีหนทางแก้ไขอย่างไร,เอกสารประกอบการสอนวิชา

ปัญหากฎหมายมหาชน,มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ชวงส์ ฉายะบุตร,การปกครองท้องถิ่นไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๕ เซ็นเตอร์,กรุงเทพมหานคร, ๒๕๓๕

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย,การเมืองกับการปกครองของไทย, โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย,กรุงเทพมหานคร,๒๕๕๓

หนึ่งใจสิ่ง เป็นควรให้เหมาะสมตาม ประสงค์ของผู้ก่อการปัดชำระ
 หนี้ได้ หนี้ของคตมจะจบลงตามในประเภท หนี้เจ็ดได้
 หนี้ตามข้อเดิมคือ ในกรณีที่เจ้าหนี้ตามคตมจะจบลงตาม หนี้ไม่ครบ
 เงินต้น เงินดอกเบี้ย หนี้เป็นไปโดยทางอื่นที่ผิด ที่จึงเป็นได้
 แต่คตม หนี้ตามข้อหนี้เจ็ดได้ โดยเหตุที่ผู้ก่อการเปลี่ยนแนว
 การปกครอง ไม่ได้กระทำให้บังเกิด มีคตมจะชำระตามในกรณีของ
 ส่วนบริบูรณ์หนี้ได้ และหนี้ที่คตมคิดเงินของราษฎรโดย
 แห่งอื่น และเจ้าหนี้รวมหมู่ ทั้งไปจนถึง ว่าเป็นหนี้ได้ต่อ
 ตำรวจที่เจ้าหนี้เห็น หนีโดยชอบนั้น จะตกอยู่แก่คตมผู้ก่อการ
 และผู้สืบหนี้เป็นพอกพ้องเท่านั้น มีไว้ตกอยู่แก่ผู้แทน
 ราษฎรเป็นผู้เลือก เห็นในสมัยชั่วคราว แล้วแต่เห็นว่าเป็น
 หนี้ผู้ใดบ้างได้ร่วมกับคตมเงินของของผู้ก่อการจะไม่เป็นผู้
 แทนราษฎรเลย สมัยชั่วคราวมีหนี้เปลี่ยนแนวให้ขึ้น
 ตามคำร้องขอของเจ้าหนี้ แต่ถ้อยให้สืบสืบกันขึ้นแล้ว
 ของเจ้าหนี้กับอยู่ในส่วนผู้แทนราษฎรถึงครั้ง ๑ หนี้
 หนึ่งใจได้ยินยอมให้สืบสืบไปประเภท ก็โดยอันว่าสืบไป
 ประเภทอื่น หนี้ที่หนี้ตั้งหนี้ จะเลือกจากบุคคลที่รอบรู้
 ราษฎร และเจ้าหนี้ในรัฐดำเนินการปกครองประเทศโดยทั่วไป

งามที่ดัดดั่งเช่นพวงดอกไม้ เพื่อจะได้ยื่นมือยื่นเท้ามา
 ให้แก่สมาชิก ทั้งชายและสตรี ซึ่งนั่นแหละ เสร็จสิ้นเมื่อเสร็จ
 เวลาที่จะตั้งสมาชิกประเภทที่ ๖ ขึ้น ทั้งที่คนในวัยนี้ไปมาหาหยอ
 ในทางเลือกเลย และคนมีฐานะก็เลือกเอาแต่สิ่งที่ดี ผู้ที่เป็น
 พอดของงานก็ร้องทั้งนั้น มีได้คำหนึ่งถึง ความที่พอๆ นอกที่
 มีคนผู้ก่อการบางส่วนได้ มีความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงใน
 การที่เศรษฐกิจของประเทศอย่างใหญ่หลวง ซึ่งเกิดแตกหักกัน
 ขึ้นเองในคนผู้ก่อการและพวกพ้อง จนตลิ่งมีที่ไป สภาและ
 องค์การรัฐรวมหมู่ของชาติ โดยที่คนเหล่านี้ของอเมริกาผู้ซึ่ง
 ดำเนินอยู่ในเวลานั้น ทั้งที่เป็นคนในสมัยที่พ้นไป ใน
 การเมือง ต่อมาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรง
 บิดำทราโดยกำลังทหารเป็นครั้งๆ และแต่บัดนั้นมาความนั้น
 ก็จะเห็นการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เป็นไปโดยทางวิธีที่ลดน้อยลง

เมื่อสงครามยุติ อเมริกาผู้ก่อการได้กระทำในวิธีที่
 ในทางการเมืองอันแท้จริง และเป็นที่ที่มันได้ไปมาหาหยอ
 ก่อนที่จะเห็นนโยบายอันสำคัญต่างๆ ซึ่งคนในสมัยที่
 กบฏขึ้น ถึงกับต้องต่อสู้กันที่นั่นเอง ระหว่างคนไทย

เมื่อเห็นเจ้าได้ ร้อง รอ ให้ เปลี่ยน แปลง รัฐธรรมนูญไว้
 ให้ รัฐ ปฏิรูป หรือ ปลด อั้น แต่ จึง เพื่อ ให้ เป็น ที่ พอ ใจ แก่ ประชาชน
 คณะ รัฐมนตรี และ พวก ช่าง กรม ตำบาร อยู่ บริเวณ นี้ ใน เวลา นี้ ก็ ไม่ ยืน ยอม
 ทัพ เจ้า ได้ ร้อง รอ ให้ รัฐธรรมนูญ ได้ มี โฉม หน้า ออก ใหม่ ก่อน นี้ ใจ เปลี่ยน
 นักรบ และ นายพล อั้น สำคัญ มี พล ใจ ไว้ รอ แก่ พลเมือง
 รัฐมนตรี ก็ ไม่ ยืน ยอม และ เมื่อ เห็น ทรปราย ใน สภา ผู้แทน
 รัฐธรรมนูญ ใน เรื่อง สำคัญ เช่น เรื่อง คำ ร้อง รอ แห่ง รว ทัพ เจ้า
 สมัย ก็ มี ใจ ได้ มี โฉม หน้า ทรปราย เรื่อง ใด ย่อม เห็น และ ละ เลิก
 ใจ รอ ใจ ก่อน เพราะ ถูก ใจ รัด ใจ ย่อม มี ใจ อย่าง ไร ก่อน ทรปราย
 ใน ทรปราย ได้ ย่อม ออก กาก ฏ มน
 ใน รัช ปราย ปราย บุคคล ไร ถูก ฆ่า ทิ้ง ความ ยืด ทรปราย มี ใจ
 ใน ทรปราย ยืด ยุติ ธรรม ของ โลก คือ ไม่ ให้ โฉม หน้า ทรปราย
 ใน ทรปราย มี ทรปราย ใด คณะ ทรปราย อย่าง ไร ไม่ ใจ เมื่อ
 ใจ เป็น ใจ ทรปราย ทัพ เจ้า ไม่ เคย ใจ ใน ใจ ตำบาร อั้น ใจ ทรปราย
 ยืด ใจ ใน ใจ ของ ทัพ เจ้า และ ทัพ เจ้า ได้ ร้อง รอ ให้
 ใจ ใจ ใจ ใจ รัฐมนตรี ก็ ไม่ ยอม.

ทัพเจ้าแผ่นดินผู้คดเรวร้ายนั้น และพวกพ้อง ไชยวัตร
 ปกครองซึ่งไม่ถูกต้อง ตามหลักธรรมของ เสรีชนในทวีปคด
 และเน็ดคตามขุติธรรม ตามคตมแท้ใจ และยึดถือของ
 ทัพเจ้า ทัพเจ้าไม่สามารถที่จะยื่นยอมให้ผู้ใดคดใจ
 ไชยวัตรปกครองอย่างนั้น ในคตมของทัพเจ้าต่อไปไว้

ทัพเจ้ามีคตมแท้ใจที่จะละอำนาจอันเป็นของ
 ทัพเจ้าอยู่แต่เดิมให้แก่ราชรัฐโดยทั่วไป แต่ทัพเจ้าไม่
 ยื่นยอมยกอำนาจทั้งนลาของทัพเจ้าให้แก่ผู้ใด คดใจ
 โดยระเห: เพื่อใช้อำนาจนั้น โดยสิทธิของตน และโดยไม่ฟัง
 เสียงอันแท้จริงของประชาราษฎร์

บัดนี้ทัพเจ้าเห็นว่า ความประสงค์ของทัพเจ้าที่จะให้
 ราชรัฐมีสิทธิออกเสียง ในคตมของประเทศไทยอันแท้จริง
 ว่าเป็นผลอันแท้จริง และเมื่อทัพเจ้ารู้สึก ว่า บัดนี้ เป็นอัน
 นมดนมทน ซึ่งทัพเจ้าจะยอมเน็ดอเน็ดให้คตมคุ้มครอง
 แก่ประชาราษฎร์ต่อไปแล้ว ทัพเจ้าจึงขอละราชสมบัติ
 และออกภาคแห่งพระเมณฑกษัตริย์ แต่บัดนี้เป็นอันไว้
 ทัพเจ้าขอละสิทธิของทัพเจ้าทั้งปวง ให้เป็นของทัพเจ้า
 อยู่ในฐานะที่เป็นพระเมณฑกษัตริย์ แต่ทัพเจ้าสงวนไว้ซึ่ง
 สิทธิทั้งปวงอันเป็นของทัพเจ้าแต่เดิม ~~มา~~ ก่อนที่ทัพเจ้าไว้ราช
 ราชสมบัติ ซึ่งสันติของค

